

20

YILLIK RAPOR

ULUSLARARASI
ŞEFFAFLIK DERNEĞİ

19

PROJELER

ŞEFFAFLIK YAZ OKULU

II. Şeffaflık Yaz Okulu'nu, Sabancı Üniversitesi ev sahipliğinde 22 Temmuz - 2 Ağustos tarihleri arasında gerçekleştirdik.

2019 Şeffaflık Yaz Okulu'nun programı; yolsuzlukla mücadele, şeffaflık, hesap verebilirlik, katılımcılık, dürüstlük ve etik gibi kavram ve başlıklara odaklanarak disiplinlerarası bir yaklaşım ile çalışma sahamızı geniş bir biçimde kapsadık. Yolsuzlukla Mücadele Politikaları, Etik Felsefesine Farklı Yaklaşımlar, Vergi Adalet, Gelir Eşitsizliği ve Yerel Yönetişim gibi kurumsal temel sağlamayı amaçlayan derslerin yanı sıra Şirket İçi Suistimal ve Mücadele Yöntemleri ve Özel Sektörde Uyum Programları gibi dersler ile sorunun özel sektör boyutuna, atölye çalışmaları ile de siyasal ve toplumsal hayata, uygulamaya yönelik alanlarda farkındalık yaratıldı. Programda siyaset bilimi, hukuk ve iktisat alanlarının yanında medya, felsefe, psikoloji gibi farklı bakış açılarına ve disiplinlere yer verildi.

Program; film gösterimleri, sosyal etkinlikler, tartışmalar ve atölye çalışmaları ile katılımcılara zengin bir deneyim sundu.

ŞEFFAFLIK YAZ OKULU

22 şehir, 51 üniversite ve 28 bölümden 100 öğrencinin katılımıyla gerçekleşen programın ardından İsveç İstanbul Başkonsolosluğu Türk İsveç İşbirliği Bölümü tarafından desteklenen 2018-19 Şeffaflık Okulları projesi kapsamında 200 öğrenci eğitim programlarımızdan yararlandı. Katılımcılar, üniversitelerinde Şeffaflık Kulüp ve Toplulukları kuran 2018 Yaz Okulu katılımcısı üniversite öğrencileri ile tanışma ve deneyim paylaşımı fırsatı buldu. Üniversitelerde yolsuzlukla mücadele çalışmalarına, şeffaflık, hesap verebilirlik ve katılımcılık ilkelerine dair bilinç ve farkındalık artıma çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Programı [buraya tıklayarak](#) inceleyebilirsiniz.

Tanıtım filmini [YouTube kanalımızda](#) görüntüleyebilirsiniz.

ŞEFFAFLIK MEDYA OKULU

Yolsuzlukla mücadelenin kilit bir paydaşı ve dördüncü kuvvet olarak toplumsal denetimin temel bir unsuru olarak araştırmacı gazeteciliğe, medyaya yönelik çalışmalarımızı sürdürdük. 2019 Şeffaflık Okulları projesi kapsamında İletişim Fakültesi lisans ve yüksek lisans öğrencileri ile 30 yaş altı genç medya çalışanlarına yönelik yolsuzlukla mücadele odaklı bir araştırmacı gazetecilik eğitim programı hazırladık. Karaköy Minerva Han'da gerçekleştirdiğimiz I. Şeffaflık Medya Okulu programını 50 öğrenci tamamladı.

Programı [buraya tıklayarak](#) inceleyebilirsiniz.

Tanıtım filmini [YouTube kanalımızda](#) görüntüleyebilirsiniz.

ŞEFFAFLIK
MEDYA
OKULU

ULUSLARARASI
ŞEFFAFLIK
DERNEĞİ

ŞEFFAFLIK KULÜP VE TOPLULUKLARI

Üniversitelerde Şeffaflık Kulüpleri ve Toplulukları kuruluyor! Şeffaflık Konuşmaları başlığı ile gerçekleştirdiğimiz üniversite ziyaretlerine ve panellerimize devam ettik. Şeffaflık Okulları projesi kapsamında üniversitelerde öğrencilerin talepleri yönünde şekillenen konularda hem dernek tanıtımımızı gerçekleştirip hem de gündemimizde olan konular hakkında sunumlar gerçekleştirdik.

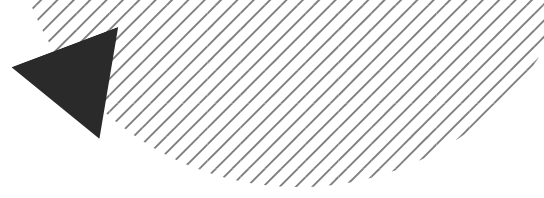
Bu kapsamda Hacettepe, Marmara, Altınbaş ve Pamukkale Üniversitelerinde kulüpler kuruldu. Galatasaray, Boğaziçi, Sabancı, Bilkent, Türk-Alman, Kapadokya ve Kırklareli Üniversiteleri ziyaret edildi. Eylül 2018'den bu yana üniversitelerde konuşmacı olarak katıldığımız 18 etkinlik düzenlendi.

BÜYÜK YOLSUZLUK DAVALARINDA CEZASIZLIĞIN SONLANDIRILMASI

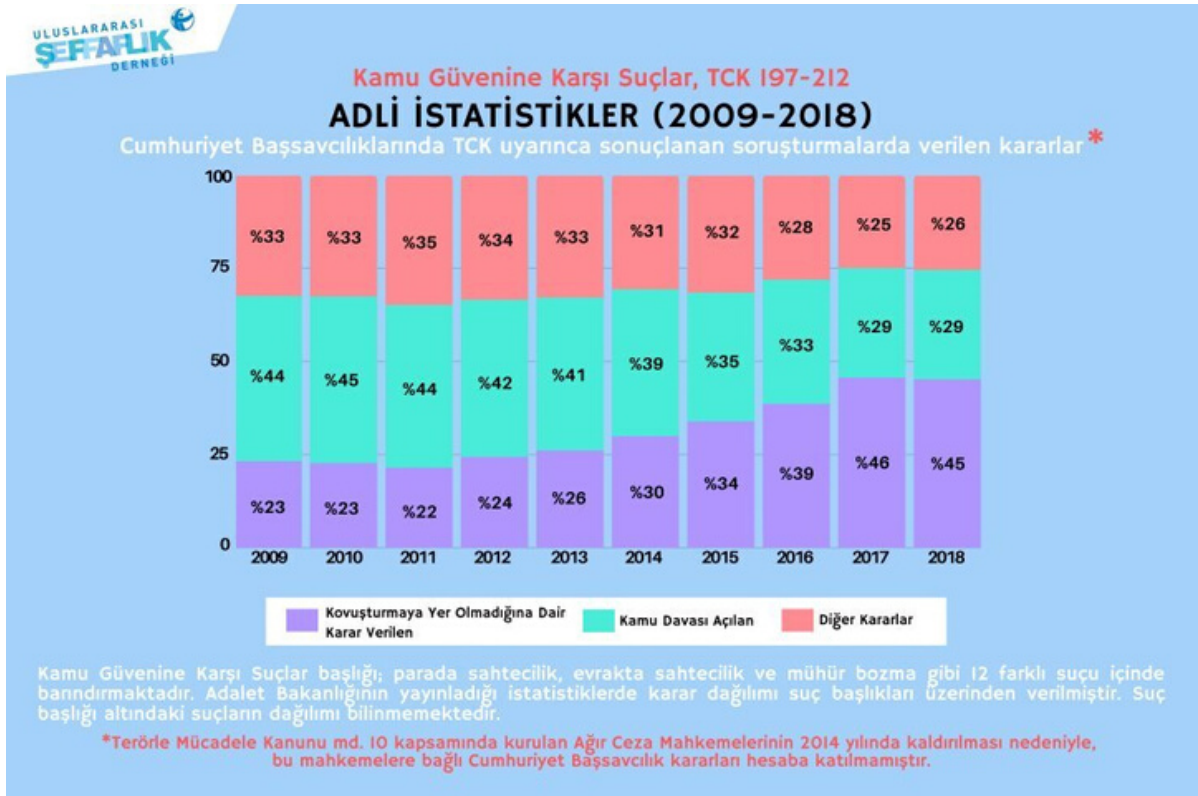
2018 yılında Avrupa Komisyonu desteğiyle eş zamanlı olarak 6 ülkede hayata geçirdiğimiz **Büyük Yolsuzluk Davalarında Cezasızlığın Sonlandırılması** projesi kapsamında büyük ölçekli yolsuzluk davaları ve kişiye/duruma özel yasama faaliyetlerin içeren bir veri tabanı oluşturulması hedeflenmektedir. Bu kapsamda, farklı sektörlerden dikkat çeken büyük ölçekli yolsuzluk davaları ve yasa değişiklikleri ayrıntılı olarak incelenmektedir.

Projenin amacı, hukuk devleti ilkesini tehdit eden ve kamu kaynaklarının amacına uygun kullanılmasına engel olan büyük ölçekli yolsuzluk vakalarına dikkat çekmek ve Türkiye yakın tarihinden öne çıkan büyük ölçekli yolsuzluk davalarında yargı süreçlerini değerlendirmektir. Projenin araştırma ve veri tabanı hazırlık süreçleri sonrasında yolsuzlukla mücadeleye dikkat çekmek ve büyük yolsuzluk vakalarına yönelik geniş çapta farkındalık yaratmak adına infografik, rapor ve video çalışmaları gerçekleştirilecektir.

BÜYÜK YOLSUZLUK DAVALARINDA CEZASIZLIĞIN SONLANDIRILMASI

Proje kapsamında derlenen Adalet
Bakanlığı 2009-2018 Adli İstatistikleri
çalışmamızı **buradan** görüntüleyebilirsiniz.

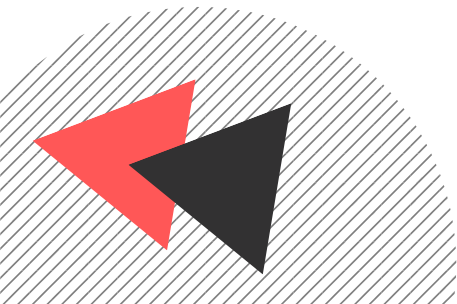

BÜYÜK YOLSUZLUK DAVALARINDA CEZASIZLIĞIN SONLANDIRILMASI

Yolsuzluğu yaygın ve sıradan hâle getiren, adalet ve güven duygularını körelten cezasızlık uygulamaları, bağımsız bir yargı erkinin, hukuk devleti ilkesinin önündeki engeller arasında. Cezasızlığa yol açan durumlara yönelik tespit yapılabilmesi de yargısal şeffaflık düzeyiyle ilgili.

Çalışmada paylaştığımız veriler kovuşturmayaya yer olmadığına yönelik kararlarda hem sayısal hem oransal bir artış olduğunu gösteriyor. Yargısal verilerin birçok kanun maddesi bir araya getirilerek paylaşılması ve 2009 öncesi Adli İstatistiklere internet üzerinden ulaşılamaması da önemli bir eksiklik.

YOLSUZLUĞA KARŞI DEVLETLER GRUBU: GRECO

GRECO 2000-2017 değerlendirmelerinin hangi önerilerine yönelik adımlar atıldığını, politik yolsuzluk, yargısal süreçler, siyasetin finansmanı ve denetleyici kurumların yapıları gibi konulara yönelik önerileri ve katedilen aşamaları GRECO çalışmamızda derledik.

Çalışmayı **buradan** görebilirsiniz.

ULUSLARARASI ŞEFFAFLIK DERNEĞİ

GRECO

I. ve II. değerlendirme aşamaları

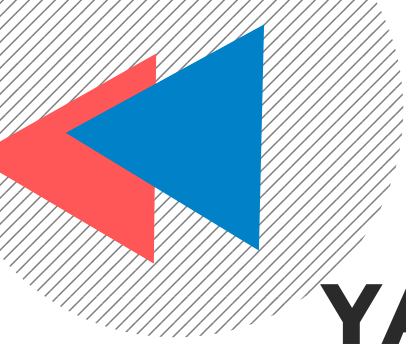
I. ve II. Değerlendirme aşamaları, 2000-2006 yıllarını kapsamaktadır. Bu kapsamda GRECO toplam 21 öneride bulunmuştur. Bu değerlendirme aşamaları, yolsuzluk suçlarının önlenmesi, soruşturulması ve yargılanması hakkında öneriler içermektedir.

Değişik sektörlerde yolsuzluğa karşı alınan tedbirlerin etkilerini izlemek için sistemler geliştirilmesi tavsiye edilmiştir.	1	✓
Yolsuzluk konusunda yeni stratejiler önermek ve yolsuzluğa karşı ulusal stratejilerin uygulanmasını izlemekten sorumlu olacak şekilde bir kurumun görevlendirilmesi, bu kurumun, kamu yönetimini olduğu kadar sivil toplumu da temsil etmesi ve izleme fonksiyonunda bu kuruma belli ölçüde bağımsızlık verilmesi tavsiye edilmiştir.	2	→
Yolsuzlukla mücadelede kolluk kuvvetlerine tavsiyede bulunacak ve yolsuzluk suçlarında soruşturma ve adli tahkikat yapacak, ilgili veri tabanlarına erişim de dahil olmak üzere kolluk kuvvetleri arasında bilgi paylaşımını sağlayacak merkezi bir ihtisas biriminin kurulması veya mevcut kurumlardan birisinin bu amaçla görevlendirilmesi tavsiye edilmiştir.	3	↓

YASA DIŐI TİCARETE KARŞI İNİSİYATİF

2019 yılında Philip Morris International Impact desteği ile başlatılan Yasa DıŐı Ticarete Karşı İnisiyatif: T¼rkiye'de Yasa DıŐı Ticaret ve Kayıt DıŐı Ekonomiye Karşı M¼cadelede Şeffaflık Sistemlerinin G¼çlendirilmesi ve Farkındalığın Artırılması adlı proje kapsamında kapsamlı bir araştırma raporu yayınlanacak ve farkındalık/bilinç artırma kampanyaları y¼r¼t¼lecektir.

Yasa dıŐı ticaret ve kayıt dıŐı ekonomi yolsuzluğu besleyen, demokratik ve ekonomik geliŐimi engelleyen unsurlar olarak değerlendirilecek ve çokpaydaŐlı bir yaklaşımla kamu y¼netiminin, iş d¼nyasının, medya ve sivil toplum ¼rg¼tlerinin bu sorunlarla m¼cadele g¼c¼ değerlendirilecek, reform ¼nerileri ve eylem planları geliŐtirilecektir.

YASA DIŐI TİCARETE KARŞI İNİSİYATİF

AraŐtırma safhasını yűrűtmekte olduėumuz proje kapsamında kamu kurumlarıyla yűz yűze gűrűŐmeler gerçekleŐtirmekte ve masa baŐı araŐtırması űzerinden yasal ve kurumsal yapıyı, uygulamaları inceleyerek çalıŐmalarımızı sűrdűrűyoruz.

AraŐtırma raporunun yayınlanmasının ardından bulgular ıŐıėında farkındalık kampanyaları dűzenlenecek, űzel sektűre ve kamu gűrevlilerine yűnelik eėitim programları hazırlanacaktır.

YASA DIŐI TİCARETE KARŞI İNİSİYATİF

Proje kapsamında hazırlanan Türkiye’de Tütün,
Akaryakıt ve Alkollü İki Kaçakçılığı çalıŐmasını
buraya tıklayarak,

Kayıt DıŐı Ekonomi, Yasa DıŐı Ticaret ve Kaçakçılık
alıŐmasını **buraya tıklayarak** görebilirsiniz.

KÜRESEL YASA DIŐI TİCARET

Crime Stoppers International'a göre, yasa dıŐı ticaret; bir ülke mevzuatına uygun olmayan malların üretimi, ithalatı, ihracatı, satın alınması, satıŐı veya mülkiyetidir.

Organize suç ve terör örgütleri için büyük bir finansman kaynağı olmasının yanı sıra, demokrasiyi, hukuk devleti ilkesini zedeleyen, yurttaşların devlet kurumlarına güvenini azaltan, ülkelerin siyasi ve ekonomik istikrarlarını tehdit eden bir küresel sorundur. Yolsuzluktan beslenen ve tüm yolsuzluk sularının yaygınlaŐmasını sağlayan yasa dıŐı ticaret, doğrudan ya da dolaylı olarak birçok insan hakkı ihlalinin ve sosyal haklara dair yoksunluğun nedenleri arasındadır.

OECD 2016 raporuna göre, küreselleŐme sürecinde suç Őebekelerinin faaliyetlerinin kapsamını ve ölçeğini geniŐletmesiyle birlikte yasa dıŐı ticaretin ekonomi, vre ve toplum üzerinde olumsuz sonuçları artmıŐtır.

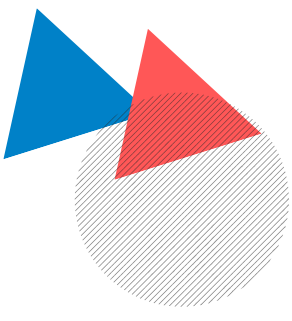
Hem lkeler arasındaki mevzuat farklılıkları hem de tespit edilebilen miktarlara bağlı kalma zorunluluğu nedeniyle dünya geneline yönelik olarak yasa dıŐı ticaret ya da kaçakçılık verisi oluŐturmak güçtür. Bu nedenle soruna yönelik analizler sektörel bazlı olarak yapılmaktadır. Uluslararası organize suçlardan kaynaklı kazancın 870 milyar \$ veya küresel GSYİH'nın% 1,5'i kadar olduğu tahmin edilmektedir.

ŞEFFAF VE HESAP VERİLEBİLİR KAMU HARCAMALARI

2019 yılında Hollanda Büyükelçiliği Matra programının desteği ile Şeffaf ve Hesap Verilebilir Kamu Harcamaları projesi kapsamında bütçe yapım sürecini ve kamusal harcamaları kamuoyuyla düzenli bültenler aracılığıyla paylaşarak kamusal kaynakların şeffaflık, hesap verebilirlik ve katılımçılık ilkeleri doğrultusunda kullanılması adına farkındalık çalışmaları yürüteceğiz. Merkezi bütçenin yapım oluşturulma aşamasını ve gerçekleşen harcamaları teknik dilden arındırarak infografik, bilgi notu ve video çalışmaları ile kamuoyunun dikkatine sunacağız.

Proje kapsamında kamusal harcamalara ilişkin temel paydaşlardan, sivil toplum örgütlerinden, uzmanlardan görüşler alarak bir tartışma zemini yaratacak ve bütçe süreçlerini şeffaflık, hesap verebilirlik ve katılımçılık ilkeleri açısından izleyip değerlendireceğiz.

ŞEFFAF BÜTÇE ARAŞTIRMASI

Bütçe yapım süreci ve harcamaların denetimi konusunda şeffaflık, hesap verebilirlik, vatandaşların bütçe yapım sürecine katılım düzeyini ölçen uluslararası bir çalışmanın verileri ve bununla birlikte izlenen kriterler paylaşıldı.

Yasama organının ve Sayıştay Başkanlığı'nın bütçe üzerinde denetiminin sınırlı bulunduğu 2017 yılında yapılan çalışmanın sonucuna göre Türkiye 100 puan üzerinden 59 puan olarak 115 ülke arasında 47. sırayı almıştır. Yurttaş katılımı konusunda ise Türkiye hiç puan alamamıştır. Türkiye'nin bütçe bilgilerini kamuoyu ile değerlendirme seviyesi de sınırlı bulunmuştur.

ŞEFFAF BÜTÇE ARAŞTIRMASI

Çalışmayı **buradan** görebilirsiniz.

2017 ANKET SONUÇLARINDA TÜRKİYE'YE ÖNERİLER

Şeffaflık (Açık Bütçe Endeksi-ABE)

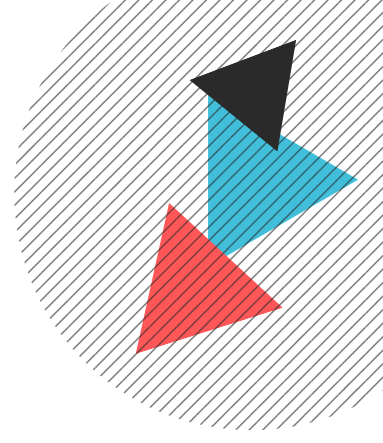
- ✓ **Ön Bütçe Beyanı çevrimiçi olarak zamanında yayınlanmalıdır.**
- ✓ **Denetim Raporunda sağlanan bilgiler artırılmalı. Denetim sonuçları, genel bir bakış içeren bir yönetici özeti ile denetim tavsiyelerini ve bu tavsiyeler doğrultusunda yürütmenin eylemlerini izleyen bir rapor olarak paylaşılmalı.**
- ✓ **Yurттаş Bütçesi yayınlamadan önce halkın bütçe bilgisi gereksinimlerini tanımlamak için mekanizmalar oluşturarak yurттаş bütçesindeki sağlanan bilgiler iyileştirilmelidir.**

İZLEME VE İNFOGRAFİK ÇALIŞMALARI

SEÇİM İZLEME ÇALIŞMALARI

2019 Yerel Seçimleri için 3 ayrı başlıkta izleme çalışmalarımızı sürdürdük.

Kampanya İzleme Çalışması ile siyasi partiler ve üyeleri ile sivil toplum örgütlerinin karşılaştığı engellemeler, saldırılar, gözaltılar medya kuruluşları üzerinden düzenli bir şekilde takip edildi ve haftalık olarak kamuoyuyla paylaşıldı. **Eşit/Adil/Demokratik kampanya ihlalleri** kapsamında siyasilerin ya da kamu görevlilerinin, parti veya adayları terör örgütleriyle ilintili göstermesi, kriminalize/marjinalize edici söylemlerde bulunması, etnik/dinsel/politik açıdan ötekileştirici ve nefret söylemi içeren ihlalleri izledik.

Tarafsızlık İzleme Çalışması kapsamında kamusal kaynakların bir adayın ya da partinin kampanyası için kullanımını ve anayasal olarak tarafsız olması gereken kamu görevlileri ve kurumlarının bu kapsamdaki ihlallerini açık kaynaklar üzerinden izleyerek kamuoyuyla paylaştık.

SEÇİM İZLEME ÇALIŞMALARI

TRT İzleme Çalışması ile kamu yayıncılığı yapmakla yükümlü olan TRT 1 ve TRT Haber ana haber bültenlerinde parti ve adaylara ayrılan (olumlu/olumsuz) süreleri takip ederek seçim izleme çalışmalarımız kapsamında raporlaştırdık.

Seçim raporumuza **buradan** ulaşabilirsiniz.

2019 YEREL SEÇİMLERİ TRT HABER İZLEME ÇALIŞMASI

1 MART-28 MART 2019

KAMU YAYINCILIĞI YAPMAKLA YÜKÜMLÜ OLAN TRT, TÜM SİYASAL PARTİLERİ, EŞİTLİKÇİ BİR ANLAYIŞLA KAPSAMAK DURUMUNDADIR. YURTTAŞLARIN VERGİLERİYLE FİNANSE EDİLEN TRT'İN SORUMLULUĞU, HERHANGİ BİR GÜÇ ODAĞI YA DA ÇIKAR GRUBU İÇİN ÇALIŞMAK DEĞİL, SİYASAL YELPAZİYİ BÜTÜN ÇEŞİTLİLİĞİYLE YANSITMAK OLMALIDIR.

1 MART-13 MART TARİHLERİ ARASINDA TRT HABER KANALININ ANA HABER BÜLTENLERİNDE SİYASİ PARTİLERE AYRILAN SÜRELERİN DAĞILIMINI GRAFİĞİMİZDEN İNCELEYEBİLİRSİNİZ.

2019 YEREL SEÇİMLERİ TRT İZLEME ÇALIŞMASI

28 OCAK - 28 MART

TRT 1 ANA HABER BÜLTENLERİ

KAMU YAYINCILIĞI YAPMAKLA YÜKÜMLÜ OLAN TRT, TÜM SİYASAL PARTİLERİ, EŞİTLİKÇİ BİR ANLAYIŞLA KAPSAMAK DURUMUNDADIR. YURTTAŞLARIN VERGİLERİYLE FİNANSE EDİLEN TRT'İN SORUMLULUĞU, HERHANGİ BİR GÜÇ ODAĞI YA DA ÇIKAR GRUBU İÇİN ÇALIŞMAK DEĞİL, SİYASAL YELPAZİYİ BÜTÜN ÇEŞİTLİLİĞİYLE YANSITMAK OLMALIDIR.

ULUSLARARASI
ŞEFFAFLIK DERNEĞİ

ULUSLARARASI
ŞEFFAFLIK
DERNEĞİ

www.seffaflik.org

@TransparencyTR

@TransparencyTurkey

ŞEFFAFLIK TAAHHÜTNAMESİ İZLEME ÇALIŞMASI

2019 yerel seçimlerinde somut şeffaflık, hesap verebilirlik ve katılımcılık uygulamalarını içeren Şeffaflık Taahhütnamesi metnimizi adayların imzasına açtık.

Bu kapsamda **70 belediye başkan adayı** Şeffaflık Taahhütnamesini imzalayarak daha katılımcı, dürüst ve şeffaf bir yöneticilik anlayışı izleyeceğini taahhüt etti.

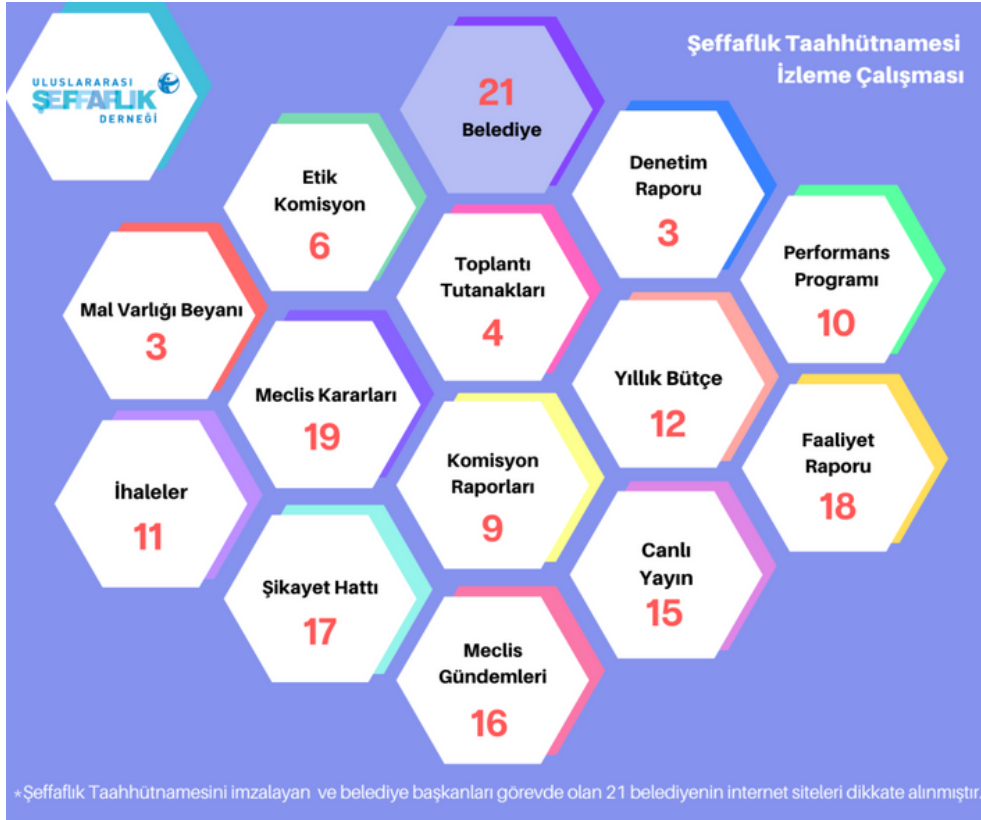
31 Mart ve 23 Haziran seçimleri sonucunda Şeffaflık Taahhütnamesini imzalayan adaylardan **25'i seçimleri kazanmıştır.**

Seçimi takip eden süreçte bu 25 belediyenin internet siteleri ve çalışmaları taahhütname maddeleri doğrultusunda incelenmiş, sonuçlar aylık raporlar hâlinde belediyelere iletilmiş ve 6 ayın ardından sonuçlar kamuoyuyla paylaşılmıştır.

ŞEFFAFLIK TAAHHÜTNAMESİ İZLEME ÇALIŞMASI

Buna yönelik izleme çalışmamız Aralık 2019 itibarıyla Şeffaflık Taahhütnamesini imzalayan ve seçilen yönetimi hâlen görevde bulunan 19 belediye üzerinden devam etmektedir.

Şu ana kadar gerçekleştirdiğimiz izleme çalışmasının sonuçlarını **buraya tıklayarak** görebilirsiniz.

YEREL YÖNETİM ŞEFFAFLIK İLKELERİ

Şeffaf, hesap verebilir ve katılımcı bir yerel yönetime dair temel ilkeleri derlediğimiz rehber çalışmalarımızı **buradan** görebilirsiniz.

BELEDİYE ŞİRKETLERİNİN ŞEFFAFLIĞI

Büyükşehir belediye şirketlerinin şeffaflığını, belediyelerin internet siteleri ve faaliyet raporları, şirketlerin internet siteleri, Ticaret Sicil Gazetesi ve ticaret odalarını temel alarak inceledik.

Çalışmayı **buradan** görebilirsiniz.

ULUSLARARASI
ŞEFFAFLIK
DERNEĞİ

belediye şirketleri izleme çalışması Büyükşehir Belediyeleri

Belediye şirketleri, yolsuzluk açısından riskli alanların başında gelmektedir. Denetime dair yetersizliklerin yanı sıra yerel yönetimlerin şirketlerle ilgili temel bilgi ve verileri paylaşma konusundaki irade eksikliği ortaya çarpıcı bir tablo çıkarmaktadır. Belediye şirketlerinin temel şeffaflık, hesap verebilirlik ve dürüstlük mekanizmalarından yoksun olmaları, kamusal hizmet yürüten bu kurumları, kamusal kaynakların kişisel ya da politik çıkarlar için kullanımı ve usulsüzlüklerin gizlenmesi açısından elverişli hâle getirmektedir.

Büyükşehir belediyesinin internet sitesinde veya faaliyet raporlarında belediye şirketleriyle ilgili bilgiye ulaşılabilir mi?

3 şehirde ilgili belediyenin internet sitesi veya belediye faaliyet raporlarından belediye şirketleriyle ilgili, şirket listesi de dahil olmak üzere herhangi bir bilgiye ulaşamamaktadır.

Belediye şirketlerinin internet sitesi aktif olarak çalışıyor mu?

204 belediye şirketinden 146'sının internet sitesi aktif olarak çalışmaktadır.

SAYIŞTAY RAPORUNDA İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

Ekim 2018'de yayınlanan Sayıştay raporunda İstanbul Büyükşehir Belediyesi hakkında yapılan tespitlerin en çarpıcı olanlarını Sayıştay Denetim Raporu'nda İstanbul Büyükşehir Belediyesi çalışmamızda derledik.

Çalışmayı **buradan** görebilirsiniz.

ULUSLARARASI
ŞEFFAFLIK
DERNEĞİ

Sayıştay Denetim Raporu'nda
İstanbul Büyükşehir Belediyesi

TÜRKİYE'DE KAMU ALIMLARI

Kamu İhale Kanunu ile kamu alımlarına dair yasa ve uygulamaları Türkiye'de Kamu Alımları çalışmamızda derledik. Yürürlüğe girdiği 2003 yılından beri 200'e yakın değişikliğe uğrayan 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu özgün hâliyle şeffaflık, hesap verebilirlik, adillik ve denetim açısından getirileri ile o günden beri kamu alım sisteminin yaşadığı erozyonu ayrıntılarıyla incelenmektedir.

Çalışmada, 2004-2019 arasında gerçekleştirilen ihale istatistikleri, Kanunun pazarlık usulü maddesinin afet durumlarını düzenleyen (b) bendine göre gerçekleştirilen ihalelerin verilerine odaklanılarak görselleştirilmiştir.

TÜRKİYE'DE KAMU ALIMLARI

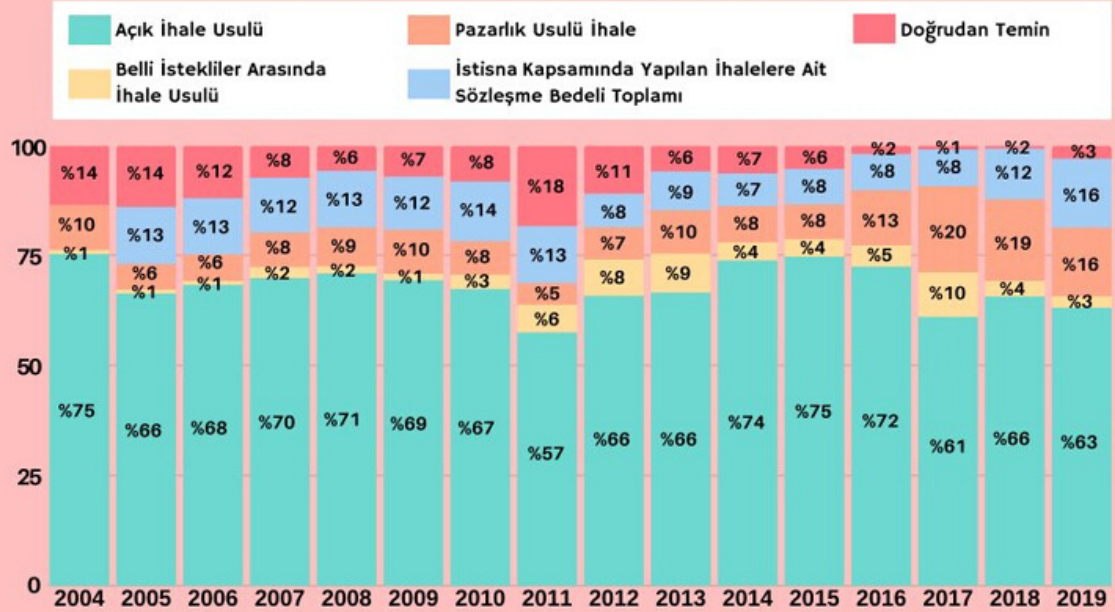
Çalışmayı **buradan** inceleyebilirsiniz.

ULUSLARARASI
ŞEFFAFLIK
DERNEĞİ

4734 sayılı Kanun'a göre

KAMU ALIMLARI İSTATİSTİKLERİ (2004-2019*)

ihalelere ait sözleşme bedeli toplamı

İhale usullerine ait oranlar yıllık sözleşme bedellerine istisna ve doğrudan temin bedelleri eklenip yuvarlanarak hesaplanmıştır.

*2019 yılı verileri Ocak-Haziran dönemini kapsamaktadır.

İSTANBUL HAVALİMANI

29 Ekim 2018'de hizmete giren İstanbul Havalimanı'nın projesini ihale süreci, kamu zararı, işçi hakları ihlalleri ve çevreye olan etkisi üzerinden inceledik.

Çalışmamıza göre, yer teslimi iki yıl geciken, planlarda belirtilen kotun düşürülmesi nedeniyle 1 milyar 364 milyon €'luk kamu zararı olduğu iddia edilen 26 milyar 140 milyon €'luk tartışmalı havalimanı 2019 itibarıyla 76,5 km² ve yıllık yolcu kapasitesi 70 milyon. Havalimanı ihalesini kazanan 5 şirketlik konsorsiyum İstanbul Grand Airport'a (İGA), havalimanı inşaatı için ulusal bankalardan toplam 5,5 milyar €'luk kredi aldı. Havalimanı için Devlet Hava Meydanları İşletmesi (DHMİ), İGA'ya ilk 12 yıl için 6,3 milyar €'luk yolcu garantisi verdi; garanti edilen gelir elde edilemezse farkı DHMİ ödeyecek.

İSTANBUL HAVALİMANI

Havalimanının ihale ve finansman süreci dışında getirdiği büyük ve sistemli çevresel yıkım ile işçi hakları ihlallerini ayrıntılı bir şekilde incelediğimiz çalışmamızı **buradan** görüntüleyebilirsiniz.

ZAFER HAVALİMANI

2018 yılında hazırladığımız ve Zafer Havalimanı projesinin garanti bedellerine yer verdiğimiz çalışmamızı 2017-2019 verileriyle güncelledik.

Buna göre, Zafer Havalimanı için Hazine'den işletmeci firmaya ilk 7 yılda 39.158.804€ ödendi. Yolcu sayısı garantinin %96 altında kaldı. 2044'e kadar garanti kapsamında 205.281.118€ ödenecek!

ZAFER HAVALİMANI

Zafer Havalimanı projesini ayrıntılarıyla inceleyen 2018 tarihli çalışmamızı **buradan** görüntüleyebilirsiniz.

Aralık 2019 itibarıyla güncellenmiş verileri görebileceğiniz yeni çalışmamıza **buradan** ulaşabilirsiniz.

Zafer Havalimanı kimin zaferi?

Havalimanının maliyeti:

50 milyon €

	İç Hat Giden Yolcu Sayısı	Giden Yolcu Garanti Miktarı	Garanti Kapsamında Ödenecek Tutar (€)	Dış Hat Giden Yolcu Sayısı	Giden Yolcu Garanti Miktarı	Garanti Kapsamında Ödenecek Tutar (€)	Toplam Ödenen Tutar (€)	Yanılma Payı
2012	1522	50.000	96.056	0	35.000	350.000	446.056	98,2%
2013	32.347	535.000	1.005.306	11.325	374.500	3.631.750	4.637.056	95,2%
2014	28.439	569.775	1.082.672	13.437	398.843	3.854.060	4.936.732	95,7%
2015	30.200	603.962	1.147.524	12.076	422.773	4.106.970	5.254.494	95,9%
2016	32.359	637.179	1.209.640	8829	446.028	4.371.970	5.581.610	96,3%
2017	40.667	669.038	1.256.742	10.562	469.327	4.587.650	5.844.392	95,5%
2018	36.274	699.145	1.325.742	13.860	489.402	4.755.420	6.081.162	95,8%
2019*	26.095	727.111	1.402.032	11.451	508.978	4.975.270	6.377.302	97,0%
TOPLAM	227903	4.491.210	8.525.714	81540	3.144.851	30.633.090	39.158.804	96,0%

39.158.804 €

İç İċtaş'a 7 yılın sonunda garanti kapsamında ödenen tutar

205.281.118 €

İç İċtaş'a 29 yıl 11 ayın sonunda garanti kapsamında ödenen tahmini tutar**

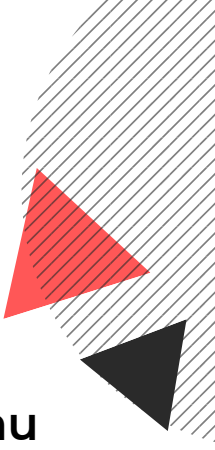
* 2019 Aralık ayı hesaplamalara dahil edilmemiştir.

** İşletme hakkının bitiş yılı 2044'e kadar ödenen tutarın giden yolcu yıllık artışı, sözleşmedeki en düşük garanti artış oranı olan %3 kabul edilerek hesaplanmıştır.

ETKİNLİKLER

İLAÇ SEKTÖRÜ İŞ BİRLİĞİ PROGRAMI

İlaç Sektörü İş Birliği Platformu kapsamında; kamu kesimi, özel sektör, sivil toplum örgütleri ve uzmanları biraraya getirerek çok paydaşlı bir yaklaşımla sektörün özellikle de şeffaflık ve katılımçılık alanında daha güçlü mekanizmalar geliştirmesine katkı sunacak 4 panel düzenledik. 300'e yakın katılımcı ile gerçekleştirdiğimiz panellerimiz, Değer Aktarımları, Tanıtım Etkinlikleri ve Regülasyon / Kişisel Sağlık Verilerinin Güvenliği / Klinik Araştırmalar – Çalışmalar / Ruhsatlandırma Fiyatlandırma ve Geri Ödeme Süreçleri hakkındaydı. Panellerimize ilaç sektörünün önde gelen temsilcileri, hukuk ve denetim firmaları, akademisyenler ve kamu sektörü temsilcilerinin de katılımıyla çok paydaşlı bir network ağı oluşmasına da katkı sağladık. 2020 yılının ilk çeyreğinde ilaç sektörü raporlarımızı kamuoyunun ilgisine sunacağız.

X. OLAĞAN GENEL KURUL

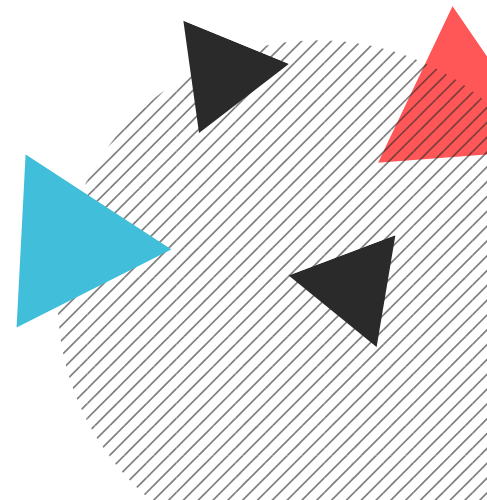
29 Mayıs 2019 tarihinde Rıdvan Akar'ın moderatörlüğünde, Prof. Dr. Şule Özsoy Boyunsuz, Prof. Dr. Alpay Filiztekin, Uğur Gürses ve Av. Kayra Üçer'in katılımıyla düzenlenen Hukukun Üstünlüğü ve Ekonomi başlıklı panelimizin ardından üyelerimizle birlikte Uluslararası Şeffaflık Derneği olarak X. Olağan Genel Kurul Toplantımızı gerçekleştirdik.

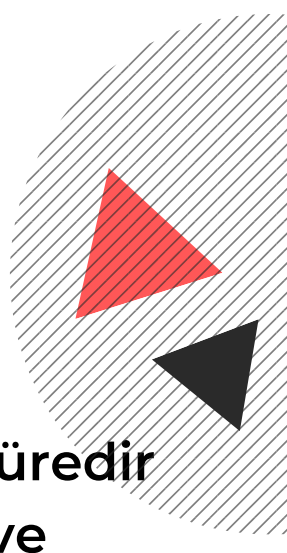
V. ŞEFFAFLIK ÖDÜL TÖRENİ

9 Aralık Dünya Yolsuzlukla Mücadele Günü'nde yolsuzlukla mücadele konusunda farkındalık yaratmak için sosyal medya kampanyası düzenledik ve V. Şeffaflık Ödül Törenimizi gerçekleştirdik. Şeffaflık Ödülleri; yolsuzluğa karşı mücadeleye dair çalışmaların desteklenmesi, şeffaflık, dürüstlük ve hesap verebilirlik gibi iyi yönetim ilkelerinin yaygınlaştırılması için, bireysel ya da kurumsal eylem ve girişimleri desteklemek amacıyla verilmektedir.

V. Şeffaflık Ödül Törenimiz, Şişli Belediyesi Nâzım Hikmet Kültür Merkezi'nde Şişli Belediye Başkanı Sayın Muammer Keskin'in açılış konuşmasıyla başladı. Şeffaflık ödülleri; kurumsal, medya, özel sektör, yurttaş ve gençlik olmak üzere 5 farklı kategoride sahiplerini buldu.

V. ŞEFFAFLIK ÖDÜL TÖRENİ

Kurumsal kategorisinde otuz yılı aşkın bir süredir eğitim ve kadınların siyasal, toplumsal ve ekonomik hakları için etkili ve ilham verici bir mücadele sergileyen Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği ödüle değer görüldü.

Murat Ağirel, yerel yönetim ve merkezi hükümet harcamalarına, kamu ihalelerine dair yazıları ile kamu kaynaklarının şeffaf, hesap verebilir, adil ve eşitlikçi bir anlayışla kullanılması yönündeki toplumsal farkındalığa değerli katkıları nedeniyle medya kategorisinde ödülün sahibi oldu.

Yurttaş/sivil girişim kategorisinde Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nin bir ihalesine yönelik takip çalışması ve tespitleri ile Gaziantep halkını yüksek tutarlı bir kamu zararından koruması ve mücadelesi ile yasama organının yürütme erkine yönelik denetim görevinin kamu çıkarları açısından önemini yerel ölçekte bir kere daha göstermesi nedeniyle Uğur Kalkan ödüle değer görüldü.

V. ŞEFFAFLIK ÖDÜL TÖRENİ

Son kategorimiz olan **gençlik** kategorisinde şehir planlarının kullanıcı dostu bir yazılım ile görselleştirilerek yurttaşların denetimine sunulması amacıyla hazırladıkları "Benim Kentim" projesiyle **Övünç Ertunç, Orçun Gümüş ve Ahmet Bağlan** ödüle değer görülmüşlerdir.

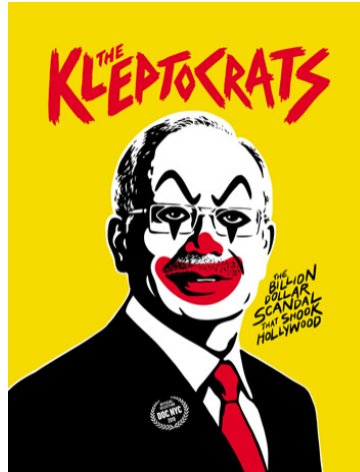

9 ARALIK FİLM GÖSTERİMİ

9 Aralık Dünya Yolsuzlukla Mücadele günü ve V. Şeffaflık Ödül Törenimiz kapsamında, Havana Marking ve Sam Hobkinson'ın yönettiği 2018 yapımı **The Kleptocrats** filmi Türkiye'de ilk kez gösterildi. Film, Malezya Varlık Fonu'ndan çalınan 3,5 milyar dolarlık 1MDB skandalını konu alıyor.

The Kleptocrats, Türkiye'de ilk kez Ödül Törenimiz kapsamında gösterildi. Film, vatandaşların vergisiyle kurulan bir fonun nasıl eski Malezya Başbakanının seçim finansmanını sağlamak, kişisel harcamalar yapmak, ünlü yıldızlara hediyeler almak ve Wolf of Wall Street filminin yapımı için suistimal edildiğini anlatıyor.

The Kleptocrats filmi, bir seri olarak 2020'de de devam edecek film gösterimlerimizin ilki oldu.

9 ARALIK KAMPANYASI

9 Aralık Dünya Yolsuzlukla Mücadele Günü kapsamında tüm sivil toplum örgütlerini, farklı alanlardaki yolsuzluk kaynaklı sorunlara karşı ses çıkarmaya; toplumsal, ekonomik ve siyasal hakların önünde temel bir engel olan yolsuzluğun; yoksullaştırıcı, yozlaştırıcı sonuçlarına karşı itirazımızı çoğaltmaya çağırdık.

Çağrıyı [buraya tıklayarak](#) inceleyebilirsiniz.

SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİNE ÇAĞRIMIZDIR!

9 Aralık Dünya Yolsuzlukla Mücadele günü kapsamında tüm sivil toplum örgütlerini, farklı alanlardaki yolsuzluk kaynaklı sorunlara karşı ses çıkarmaya; toplumsal, ekonomik ve siyasal hakların önünde temel bir engel olan yolsuzluğun; yoksullaştırıcı, yozlaştırıcı sonuçlarına karşı itirazımızı çoğaltmaya çağırıyoruz.

Yolsuzlukla mücadelenin başarıya ulaşması ve şeffaf, hesap verebilir, katılımcı bir yönetim anlayışı için; emek, toplumsal cinsiyet, çevre hareketlerinden eğitim, sağlık gibi temel haklara yönelik çalışan sivil toplum örgütlerine, geniş bir yelpazede dayanışma gerekmektedir. Yolsuzluğun çok boyutlu sonuçları hakkında farkındalık yaratmak üzere tüm sivil toplum örgütleriyle birlikte 9 Aralık Pazartesi günü #YolsuzluğaSesÇıkar ve #YolsuzlukOlmasa etiketleri üzerinden itirazlarımızı paylaşacağız.

9 ARALIK KAMPANYASI

Bunun yanında, yolsuzlukla m¼cadele konusunda farkındalık yaratmak için tüm paydaşlarımızı yolsuzluğun; yoksullaştırıcı, yozlaştırıcı sonuçlarına karşı **#YolsuzluğaSesÇıkar** ve **#YolsuzlukOlmasa** etiketleri üzerinden itirazlarımızı çoğaltmaya çağırdık. Üçüncüsünü düzenlediğimiz sosyal medya kampanyamıza toplam 20 bine yakın kullanıcı paylaşımlarıyla katıldı.

**#YOLSUZLUK
OLMASA
#YOLSUZLUĞA
SEŞÇIKAR**

KANAL İSTANBUL

Uluslararası Şeffaflık Derneği olarak Kanal İstanbul projesi ÇED raporuna itiraz dilekçemizi teslim ettik.

BASINDA ULUSLARARASI ŞEFFAFLIK DERNEĞİ

BASINDA BİZ

Yazılı basın & İnternet haberciliği

- **BirGün**, "Türkiye yasadışı ticarete ikinci ülke", 28 Aralık
- **Bianet**, "Hazine Garantili Yatırımda 155 Milyon Euro'luk Fark", 17 Aralık
- **TELE1**, "Yolsuzluk neden arttı? – Halk için Halk Adına Sedef Kabaş Soruyor", 16 Aralık
- **Amerika'nın Sesi**, "'Türkiye'de Yolsuzlukları Telaffuz Edebilmek Cesaret İstiyor'", 9 Aralık
- **Teyit**, "Yolsuzluk araştırması yapmak isteyenler için doğrulama yöntemleri", 9 Aralık
- **medyascope**, "Uluslararası Şeffaflık Derneği tarafından verilen 5. Şeffaflık Ödülleri sahiplerini buldu", 9 Aralık
- **T24**, "2019 Şeffaflık Ödülleri'ni kazananlar açıklandı", 9 Aralık
- **Yeniçağ**, "Yeniçağ yazarı Murat Ağirel'e büyük onur", 6 Aralık
- **Hürriyet**, "ÇYDD'nin önemi nedir?", 5 Aralık
- **medyascope**, "Uluslararası Şeffaflık Derneği Raporu", 26 Kasım
- **BirGün**, "Belediye şirketleri şeffaf değil", 7 Kasım
- **Cumhuriyet**, "Yolsuzluk daha da artacak bedeli yurttaş ödeyecek", 11 Ağustos
- **TELE1**, "'Kara paracılar' bir aklama daha: Resmi gazetede yayınlandı...", 2 Ağustos

BASINDA BİZ

- **soL**, "Varlık barışı tebliği yayımlandı: Yine kara para aklanacak!", 2 Ağustos
- **DW**, "Türkiye'de vatandaşın şeffaf belediyeçilik talebi artıyor", 30 Haziran
- **Amerika'nın Sesi**, "İstanbul Seçiminin İptali Meşruiyet Sorunu Yaratır mı?", 24 Mayıs
- **euronews**, "Meclis toplantıları ve ihaleler canlı yayında: Yerel yönetimlerde şeffaflık dönemi", 11 Mayıs
- **euronews**, "31 Mart 2019 seçimleri: Yerel yönetimler ne kadar şeffaf?", 30 Mart
- **duvaR**, "'Şeffaflık' çağrısına sadece 38 aday karşılık verdi", 22 Mart
- **Dokuz8Haber**, "Seçim güncesi | TRT'nin ekran adaletsizliği: AKP'ye 76, HDP'ye sıfır dakika", 14 Mart
- **duvaR**, "18 belediye başkan adayı 'Şeffaflık Taahhütnamesi' imzaladı", 9 Mart
- **BirGün**, "Yavaş, İmamoğlu ve Soyer şeffaflık taahhütnamesi imzaladı", 3 Mart
- **Yeniçağ**, "Mansur Yavaş 'Şeffaflık Taahhütnamesi'ni imzalayan ilk aday oldu", 2 Mart
- **medyascope**, "Uluslararası Şeffaflık Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Oya Özarslan: "Yolsuzluğun panzehiri şeffaflıktır, yerel seçimlerdeki adayları şeffaflık taahhütnamemizi imzalamaya davet ediyorum"", 1 Mart

BASINDA BİZ

- euronews, "Türkiye'de engellenen site sayısında 2013'ten beri 'dramatik' artış", 3 Şubat
- Sözcü, "Yolsuzluk! Yoksulluk Cepsiz Ceket!", 31 Ocak
- DW, "Türkiye Yolsuzluk Algı Endeksi'nde 78. sırada", 29 Ocak
- duvaR, "Türkiye yolsuzluk endeksinde yine geriledi", 29 Ocak

Televizyon & YouTube

- TELE1, Halk İçin Halk Adına, 16 Aralık
- medyascope, "Dünya Yolsuzlukla Mücadele Günü", 9 Aralık
- Fox TV, İsmail Küçükkaya ile Çalar Saat, 27 Mart
- Artı TV, Söz Bizim, 26 Mart
- Halk TV, Medya Mahallesi, 19 Mart
- medyascope, "2018 Yolsuzluk Algısı Endeksi: Türkiye neden alt sıralarda?", 29 Ocak